

Podle tvrzení žaloby navázal žalovaný s Václavem K. v druhé polovině roku 1935 obchodní spojení a ujednal s ním, že mu zaplatí odměnu ve výši 1% kupní ceny, koupí-li některý z objektů jím nabídnutých. Žalovaný nato koupil dům ve veřejné dražbě, nezaplatil však smlouvenou provisi, o níž je žalován. Nižší soudy zamítly žalobu.

Nejvyšší soud uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

Šlo o smlouvu zprostředkovatelskou, která se zřejmě vztahovala na koupi nemovitosti z volné ruky, nikoliv na jejich koupi v soudní dražbě. Exekuční dražba ostatně již svou podstatou vylučuje činnost zprostředkovatelskou a není přípustné, aby někdo někomu zprostředkoval koupi domu v dražbě. Proto by tato zprostředkovatelská smlouva sama o sobě nezakládala v souzeném případě žalobcův nárok na provisi, neboť koupě z volné ruky se neuskutečnila, nýbrž žalovaný koupil dům v soudní dražbě. Není však vyloučeno, aby i při koupi nemovitosti v soudní dražbě měl zprostředkovatel nárok na odměnu, avšak předpokladem tohoto nároku jest, že bylo placení provise výslovně zvlášť ujednáno i pro ten případ, že komitent koupí nabídnutý objekt v soudní dražbě (srov. rozh. Sb. n. s. č. 7786). Žalobce tvrdil, že výslovná úmluva tohoto obsahu byla mezi žalovaným a Václavem K. učiněna a nabídl o tom důkazy. Stala-li se skutečně taková závazná úmluva, byl by žalovaný povinen k zaplacení provise, v opačném případě však by žaloba nebyla opodstatněna. Jelikož soud prvního stupně o této rozhodující skutečnosti neučinil vůbec žádné zjištění, není věc zralá k rozhodnutí.

Čís. 17345.

Zákon o soukromých zaměstnancích.

Nevěrou ve službě (§ 34 č. 1 zák. č. 154/1934) jest rozuměti všechna jednání (činy i opominutí), kterými zaměstnanec porušuje způsobem přičítícím se poctivosti a dobré víře svoje povinnosti vůči zaměstnavateli. Není třeba, aby z takových jednání vznikla zaměstnavateli přímo materiální újma a aby taková jednání byla zaměstnanci zvláště zakazována.

Je důležitým důvodem k propuštění podle § 34 č. 1 řeč. zák., připravil-li sazeč proti nařízení vedoucího úředníka v tiskárně a jejího majitele — že bez jeho vědomí a svolení nesmí býti v tiskárně zhotovovány tiskopisy pro soukromé účely — sazbu letáku, o který ho požádala cizí osoba.

Nesejde na tom, zda dal zaměstnanec již před tím bez svolení zaměstnavatelova něco vytisknouti.

(Rozh. ze dne 22. června 1939, Rv I 23/39.)

Žalobce byl zaměstnán jako sazeč v tiskárně žalované firmy s týdenním platem 350 K. Dne 12. listopadu 1937 dostal od firmy řádnou výpověď, takže služební poměr končil dnem 31. prosince 1937. Dne 17. listopadu 1937 byla mu však dána podle § 34 č. 1 zák. č. 154/1934 Sb. z. a n. okamžitá výpověď, protože prý připravil sazbu letáku, o který ho požádala třetí osoba, ač vedoucí úředník i majitel tiskárny vydali zaměstnancům zákaz, že bez jejich vědomí a svolení nesmí nikdo v tiskárně pro soukromé účely sázeti a zhotovovati tiskopisy. Tvrdě, že toto jednání nezakládá důvod k propuštění podle § 34 č. 1 zák. č. 154/1934 Sb. z. a n., protože v tiskárně žalované strany byly již dříve zhotovovány takové tiskopisy, a to z příkazu prokuristy a ostatních úředníků, aniž byl předem vyžádán nějaký zvláštní souhlas, a poněvadž se jednalo o leták dobročinného spolku a o zájem podpory místního kulturního života žalovanou stranou, domáhá se žalobce na žalované straně mzdy do řádného skončení služebního poměru, t. j. do 31. prosince 1937, a novoročního. Prv ý s o u d uznal podle žaloby. D ů v o d y: Zákon nepodává definici pojmu nevěry ve smyslu § 34 č. 1, ale již podle obecné mluvy v obchodním životě rozumí se pod pojmem nevěry jednání zaměstnance, jímž poškozují svého zaměstnavatele v úmyslu získati pro sebe nějakou majetkovou výhodu, tudíž hrubé vědomé porušení povinností v úmyslu, opatřiti si na úkor zaměstnavatele majetkové prospěchy nebo ho vůbec poškoditi. Že zákon má na mysli jenom takové hrubé a vědomé porušení povinností zaměstnance v uvedeném smyslu, tomu nasvědčují také ostatní v § 34 č. 1 zák. uvedené důvody předčasného zrušení služebního poměru. Podle názoru soudu se žalobce nedopustil takového jednání. Připravoval jen (dne 16. listopadu 1937) sazbu letáku. Spolek, pro který byl leták připravován, jest rázu společenského a dobročinného. Na druhou stranu letáku měl žalobce vytisknouti reklamu pro žalovanou firmu. Mimo to druhého dne ráno bylo zažádáno o dodatečné povolení k tisku. Tím bylo vyhověno také nařízení majitele žalované firmy o zákazu tisku pro soukromé účely pro třetí osoby. Žalobce pro sebe nic neudělal a nic nechtěl a o nějakém poškození firmy vůbec nelze mluvit, i když chtěl použití jejího materiálu. V nejhorším případě by mohla firma žádati na žalobci náhradu za spotřebovaný materiál. O d v o l a c í s o u d zamítl žalobu.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Podle § 34 č. 1 zákona č. 154/1934 Sb. z. a n. může zaměstnavatel předčasně propustiti zaměstnance ze služby, dopustil-li se jednání, pro které se jeví býti nehodným zaměstnavatelovy důvěry. Vyžaduje se tu jednak takové jednání, které objektivně jest způsobilé zbaviti zaměstnance důvěry zaměstnavatelovy, jednak jednání zaviněné a v důsledku toho na straně zaměstnancově subjektivní vědomí, že činí něco nespráv-

ného. V prvním směru nerozhoduje ovšem subjektivní mínění zaměstnavatelovo, nýbrž otázku, zda se zaměstnanec stal svým jednáním nehodným důvěry zaměstnavatelovy, lze řešiti jen s hlediska objektivního podle okolností případu. Pozbytí důvěry bude ovšem zpravidla důsledkem zaměstnancovy nevěry ve službě. Pojem věrnosti není vlastně převážně pojmem právním, jistě však pramení věrnost z potřeby, aby zaměstnanec dbal oprávněných zájmů zaměstnavatelových, pokud jest povinen podle služební smlouvy dbáti těchto zájmů. Nevěrou ve službě lze pak rozuměti všechna jednání (činy i opomenutí), kterými zaměstnanec způsobem příčícím se poctivosti a dobré víře porušuje svoje povinnosti vůči zaměstnavateli. Není třeba, aby z takových jednání zaměstnavateli přímo vznikla materiální újma. Také není třeba, aby byla taková jednání zaměstnanci zvláště zakazována. V souzené věci zjistil odvolací soud, že žalobce, ačkoliv začátkem listopadu 1937 nařídil jak svědek Jaroslav H., tak i majitel firmy všem osobám zaměstnaným v tiskárně a mezi jinými i žalobci, že bez jeho vědomí a svolení nesmí býti tiskopisy pro soukromé účely v tiskárně firmy zhotovovány, dne 16. listopadu 1937 na žádost svědka Emilianu K. bez vědomí a souhlasu Jaroslava H. připravil sazbu letáku pro spolek H. Odvolací soud z tohoto zjištění dospěl k úsudku, že na straně dovolatele jako zaměstnance žalované firmy šlo o zřejmé neuposlechnutí zákazu, vydaného nejen Jaroslavem H. z příkazu žalované firmy, ale také i žalovanou samou. Uvedené jednání žalobcovo se zřejmě příčilo požadavkům služební věrnosti a povinnosti zaměstnancovy, dbáti oprávněných zájmů zaměstnavatelových a zachovati si jeho důvěru a bylo tedy objektivně způsobilé podkopávati důvěru tuto, a to bez ohledu na to, zda zjištěné použití sazebního materiálu žalované strany — zaměstnavatele — mělo v zájmu i hmotné poškození zaměstnavatele, neboť to je nerozhodné, jak bylo už shora uvedeno, a nesejde ani na tom, zda žalobce dal už před tím něco vytisknouti bez svolení zaměstnavatelova. Jde tedy o služební poklesk ve smyslu § 34 č. 1 zákona č. 154/1934 Sb. z. a n. (nevěru ve službě, k níž se druží pozbytí zaměstnavatelovy důvěry), a žalovaná byla oprávněna, aby žalobce předčasně propustila ze služby. Jeho nároky na náhradu škody za výpovědní lhůtu nejsou opodstatněny (srov. Sb. n. s. č. 11092, 11309 a 14112).

Čís. 17346.

Příkaz zůstavitele, aby po jeho smrti bylo naloženo určitým způsobem s pozůstalostním jměním (mandatum mortis causa), vyžaduje ke své platnosti formy posledního pořízení.

■ Splnil-li zmocněnec příkaz, třebas pro nedostatek formy neplatný, je zmocnitel resp. jeho právní nástupce povinen podle obdoby § 1014 obč. zák. nahraditi zmocněnci škodu, jež byla spojena se splněním příkazu. Na případném zavinění zůstavitelově nesejde.